

Projectpartners:

Nieuwsbrief

Demoproject “Gezonde klauwen op stal

Voorwoord

Beste lezer,

In het kader van het ADLO demonstratieproject “Gezonde klauwen op stal” bezorgen we u de vijfde nieuwsbrief. Hierin bespreken we de resultaten van de enquête die enkele maanden geleden werd rondgestuurd als onderdeel van dit project.

Allereerst willen we alle deelnemers bedanken. Men zegt wel eens “hoe meer zielen, hoe meer vreugd”. Ook voor ons geldt dit: hoe meer deelnemers, hoe betrouwbaarder onze steekproef. Daarom nodigen wij u uit om mee te kijken hoe het gemiddelde Vlaamse melkveebedrijf het management rond klauwgezondheid aanpakt, wat al goed loopt en wat nog beter kan.

Veel leesgenot.

De projectgroep

In dit nummer:

Voorwoord	1
Inleiding	2
Bedrijfskenmerken	2
Klauwverzorging	2
Klauwbaden	4
Conclusie	6

Kwantitatieve enquête

Inleiding

Klauwgezondheid speelt een belangrijke rol op een melkveebedrijf. De klauwgezondheid is immers niet alleen een belangrijke factor voor de productiviteit van de melkkoeien, maar ook het welzijn van de dieren en de arbeidsvreugde van de veehouder hangen hiermee samen.

Een goede klauwgezondheid bereiken is echter niet zo evident. Aan de hand van de enquête onderzochten we hoe Vlaamse melkveebedrijven aan de klauwgezondheid werken.

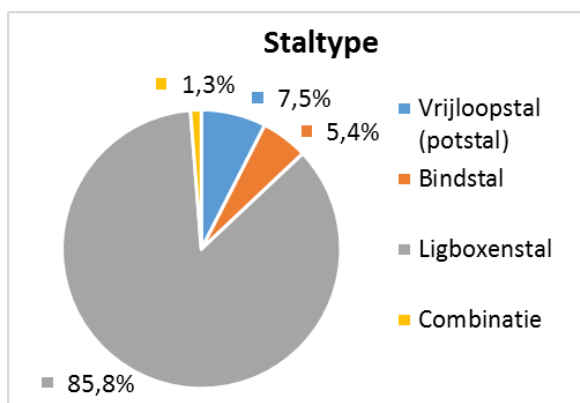
Bedrijfskenmerken

Productiegegevens

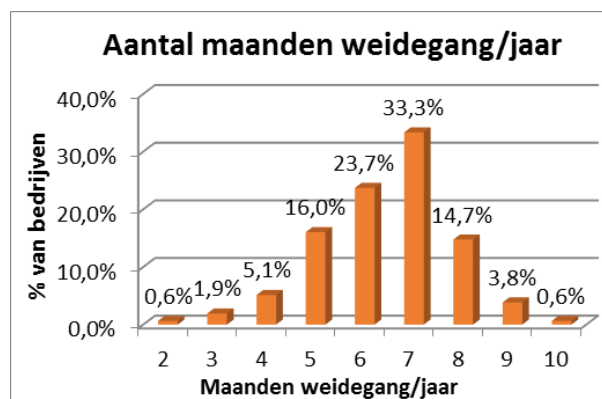
Op het gemiddelde deelnemende bedrijf verzorgen 1,8 voltijdse arbeidskrachten zo'n 106 koeien die jaarlijks elk gemiddeld 8863 kg melk produceren.

Stal kenmerken

De overgrote meerderheid van de bedrijven huisvest de lacterende dieren in een ligboxenstal (figuur 1). Op 90,0% van de

Figuur 1: Voorkomen van de verschillende staltypes

Figuur 2: Aantal maanden weidegang per jaar

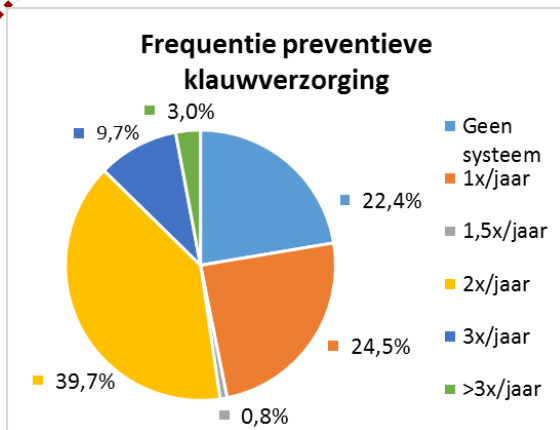
bedrijven worden de koeien op roostervloeren gehouden. Daarnaast worden, weliswaar in mindere mate, dichte vloeren (6,3%), strobeddingen (3,3%) of rubberen ondergronden gebruikt (1,3%).

Weidegang

Een periode van weidegang heeft een positieve invloed op het voorkomen van klassieke stinkpoot en Mortellaro. Op 63,8% van de deelnemende bedrijven komen de lacterende koeien op de weide. Gemiddeld hebben de dieren 6,4 maanden per jaar toegang tot de weide (figuur 2). Voorzie bij weidegang in elk geval een goed begaanbaar pad. Een goed pad is droog, schoon en met zo weinig mogelijk oneffenheden of harde, scherpe voorwerpen zoals steentjes om beschadiging van de klauw te vermijden.

Klauwverzorging

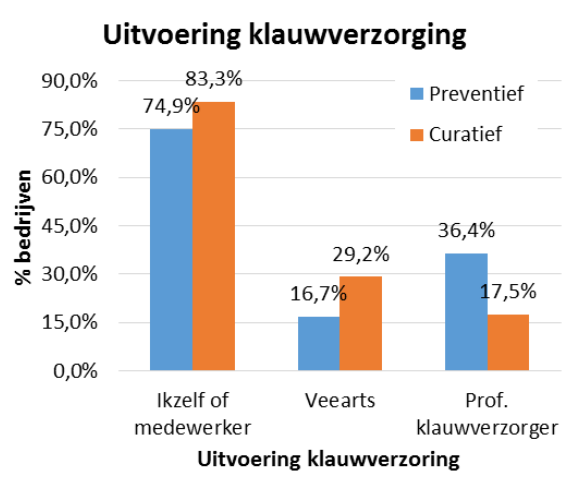
Experts raden aan om de klauwen van alle lacterende koeien minstens tweemaal per jaar preventief te verzorgen. Best gebeurt dit bij droogstand en rond de 100e lactatiedag. Uit de enquête blijkt dat de helft van de bedrijven minstens tweemaal per jaar

Figuur 3: Frequentie van preventieve klauwverzorging

de klauwen preventief verzorgt, maar op 22,4% van de melkveebedrijven zou er geen of geen systematische klauwverzorging plaatsvinden (figuur 3). De verzorging gebeurt vaak bij droogzetten (56,9%) of op vaste momenten in het jaar bij een verzorging van een deel van of het hele koppel (38,1%). Slechts 16,7% voorziet een klauwverzorging tussen 60 en 120 lactatiedagen. Opvallend en alarmerend (!) is dat slechts 84,1% van de bedrijven koeien bij kreupelheid behandelt. Idealiter zou elke koe met een afwijkende gang of bij vermoeden van een klauwaandoening zo snel mogelijk gecontroleerd moeten worden om verminderde productie en verminderd welzijn te vermijden.

Op driekwart van de bedrijven verzorgt een medewerker van het bedrijf de klauwen, al dan niet bijgestaan door een professioneel klauwverzorgers of veearts. Eén op vier bedrijven schakelt steeds een professioneel klauwverzorgers of veearts in voor de preventieve klauwverzorging, terwijl één bedrijf op vijf dat doet voor de curatieve klauwverzorging.

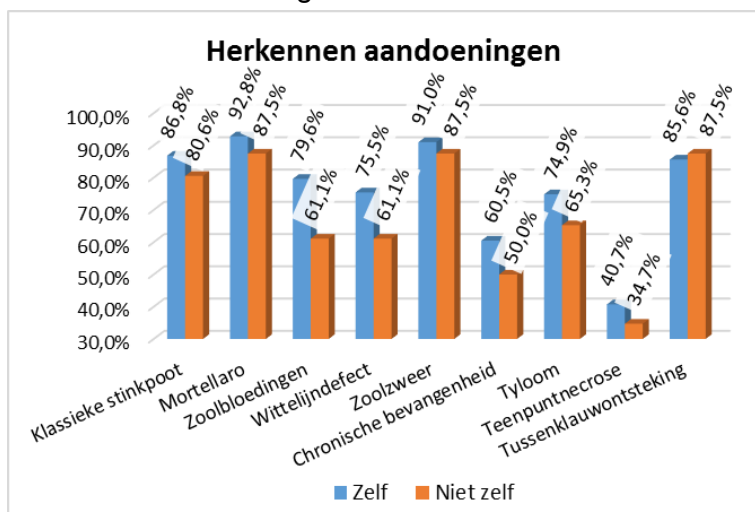

Figuur 4: Persoon die de klauwverzorging uitvoert

Kennis aandoeningen

Op het gebied van herkennen van aandoeningen is er nog werk aan de winkel (figuur 5). Terwijl klassieke stinkpoot en Mortellaro op zo goed als elk bedrijf voorkomen, kan niet elke klauwverzorgende veehouder deze aandoeningen herkennen. Hetzelfde geldt in nog grotere mate voor aandoeningen zoals zoolzweren en wittelijndefecten.

Daarbij friste van de “doe-het-zelvers” slechts 57,5% de afgelopen 5 jaar zijn kennis op. Bij de veehouders die de klauwen zelf niet verzorgen, nam slechts 53,3% deel aan

Figuur 5: Aandeel van de veehouders die aangeeft de aandoening te herkennen, opgedeeld in functie van al dan niet zelf de klauwen te verzorgen

een bijscholing in dezelfde periode. Wetende dat veel aandoeningen onvoldoende gekend zijn, is bijscholing duidelijk noodzakelijk!

Registratie

Verder wordt aangeraden om de klauwproblemen en –behandelingen te registreren. Dit is vooral nuttig om tijdig nazorg te voorzien, om te beslissen over het aanhouden van probleemdieren of voor de volgende stierkeuze. Uit de bevraging blijkt dat 44,6% van de veehouders zelden of nooit de klauwbehandelingen of –problemen registreert. Wanneer dit wel gebeurt, is dit veelal met pen en papier (34,2%) en in mindere mate met behulp van managementprogramma's.

Eigen inschatting klauwproblemen

In de enquête werd aan de deelnemers gevraagd om in te schatten bij hoeveel procent van de lacterende dieren van het bedrijf de verschillende aandoeningen voorkwamen. Bij de veertig bedrijven die in kader van het onderzoek bezocht werden, konden we vaststellen dat 60% van de schattingen te laag waren. Er waren over het algemeen dus meer koeien met klauwaandoeningen dan de veehouders hadden ingeschat. Iets meer dan 30% van de dieren die werden onderzocht waren mank op het moment van het bezoek. Hierbij moet wel vermeld worden dat de dieren op voorhand en niet willekeurig werden gekozen. De dieren werden geselecteerd op basis van ISK, lactatienummer en lactatienummer van de recentste MPR om een evenredige verdeling

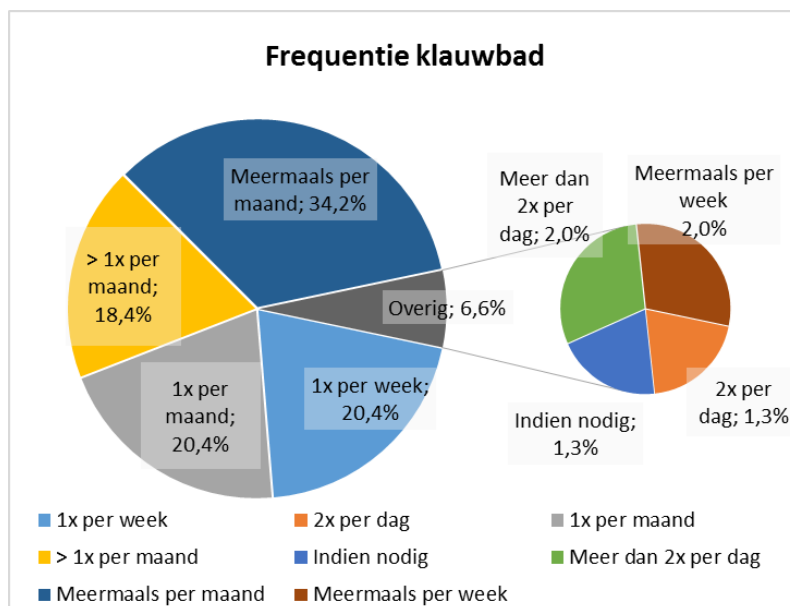
van het bedrijf te verkrijgen met zowel zeer hoogproductieve als minder productieve dieren.

Klauwbaden

Het gebruik van klauwbaden is in veel gevallen noodzakelijk om infectieuze aandoeningen, zoals klassieke en Italiaanse stinkpoot, enigszins onder controle te houden. Om het klauwbad zo efficiënt mogelijk toe te passen, moet er onder meer met de volgende parameters rekening worden gehouden:

- ⇒ toepassingsfrequentie,
- ⇒ tijdig verversen,
- ⇒ product en concentratie,
- ⇒ afmetingen klauwbad.

Hoewel het effect van klauwbaden (bij correct gebruik!) niet te ontkennen valt, gebruikt toch 35,6% van de deelnemende veehouders geen klauwbad.

Figuur 6: Toepassingsfrequentie van het klauwbad op de deelnemende bedrijven

Toepassingsfrequentie

De toepassingsfrequentie van het klauwbad is afhankelijk van de heersende infectiedruk en dient dus doorheen de tijd aangepast te worden aan de situatie op het bedrijf. Om plotse opstoten van infectieuze aandoeningen te voorkomen, is het belangrijk ook bij lage infectiedruk het klauwbad toe te blijven passen. Figuur 6 geeft weer hoe vaak de deelnemende bedrijven ten tijde van de bevraging een klauwbad toepasten.

Tijdig verversen

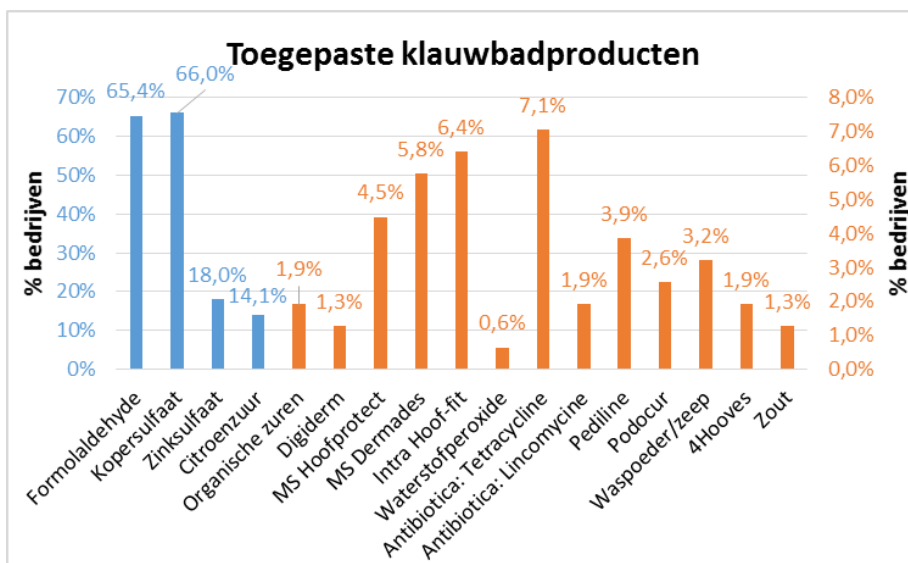
Er is ook heel wat variatie qua verversingsroutine. Het aantal passages voor verversen of opruimen van het bad varieert in de enquête van minder dan 50 tot meer dan 500. Veelal wordt aangeraden om het bad na ongeveer 200 tot 250 passages te verversen. Het is vooral belangrijk dat het bad niet te erg bevuild geraakt. Het ontsmettingsproduct werkt dan vooral in op het vuil in het bad en niet meer op de poten. Daarnaast loopt men het risico dat het bad dan eerder een besmettingsbad wordt in plaats van een ontsmettingsbad.

Product en concentratie

De praktijk leert dat de verboden producten nog steeds erg populair zijn (figuur 7). Twee derde van de bedrijven die een klauwbad plaatsen, gebruiken formolaldehyde en/of kopersulfaat. Deze niet toegelaten producten zijn nochtans slecht voor de gezondheid en/of het milieu. Enkel volgende producten mogen in België toegepast worden in het klauwbad:

- ⇒ 4Hooves (Delaval)
- ⇒ HoofSmart Bath (Ecolab)
- ⇒ Inciprop Hoof D (Ecolab)
- ⇒ Pediline of Pediline Pro (CID Lines)
- ⇒ Podocur SV (Hypred)
- ⇒ Walk Liquid (Lely Ecolab)
- ⇒ Podofit (Hypred; enkel jongvee)

Helaas worden deze producten nog niet algemeen toegepast.

Figuur 7: Percentage bedrijven die een bepaald klauwbadproduct gebruiken. De kleur geeft aan van welke as afgelezen dient te worden.

Verantwoordelijke uitgever

KULeuven/Thomas More
Groep Dier&Welzijn
Jos Van Thielen
Kleinhoefstraat 4
2440 Geel
T: 014/562310

Email:
jos.vanthielen@kuleuven.be

Deze nieuwsbrief is uitgegeven in het kader van het demonstratieproject: 'Gezonde klauwen op stal.'

Werkten mee aan deze nieuwsbrief: B. Nivelles, B. Driessen en J. Van Thielen

Email voor opmerkingen, bijkomende info over dit project of om deze en volgende nieuwsbrieven elektronisch te ontvangen:
beke.nivelles@kuleuven.be

Europees
Landbouwfonds voor
Plattelands-ontwikkeling:
Europa investeert in zijn
platteland.

 Vlaanderen
verbeelding werkt

Eens het klauwbadproduct is gekozen, is het belangrijk om het product correct te gebruiken. Hanteer steeds de voorschriften op het etiket. Verander de concentratie niet en baad niet vaker dan aangeraden. Bepaalde producten kunnen in hogere concentratie irriterend zijn voor de huid en overmatige irritatie vertraagt het genezingsproces of kan aandoeningen in de hand werken.

Afmetingen klauwbad

Een klauwbad moet breed genoeg of aangepast zijn aan de plaats waar het wordt opgesteld, zodat de dieren niet langs het bad stappen. Verder moet het klauwbad lang genoeg zijn, zodat elke poot minstens éénmaal (en liefst meer) in de vloeistof wordt ondergedompeld. Uit demoproeven bleek dat dit doel pas werd bereikt als het klauwbad minstens 3,00 m lang was. Het klauwbad is op slechts 20,8% van de bedrijven voldoende lang, terwijl op evenveel bedrijven het klauwbad zelfs korter is dan 2,30 m.

Het is ook belangrijk om werk te maken van een goede stal- en ligboxhygiëne: het heeft weinig zin om een klauwbad te plaatsen als

de koe daarna onmiddellijk weer in een sterk bevuilde omgeving terecht komt.

Conclusie

De enquête geeft aan dat de veehouders bereid zijn werk te maken van klauwgezondheid, maar toont ook aan dat er nog werk aan de winkel is.

Ten eerste is het belangrijk om regelmatig bij te scholen en ervaringen met experts en andere veehouders uit te wisselen. Verder is het belangrijk om met andere ogen naar uw koeien te kijken: wees alert voor mankende dieren en grijp bij problemen onmiddellijk in. Gebruik klauwbaden, zorg voor een goede stalhygiëne en verzorg de klauwen van de koeien regelmatig.

Uitnodiging

Binnenkort organiseren de projectpartners een praktijkdag klauwgezondheid met workshops en een klauwgezondheidsbeurs. Dé ideale gelegenheid om uw kennis aan te scherpen en nieuwe producten te ontdekken. Tot dan!

Donnerdag 8/6
Dinsdag 13/6

Hooibeekehoeve (Geel)
Axelwalle (Oudenaarde)